پرتو سخن

هفته‌نامه سراسری فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی

چهارشنبه ۸ بهمن ماه ۱۳۹۹- ۱۳ جمادی الثانی ۱۴۴۲- ۲۷ ژانویه ۲۰۲۱ - سال بیست و سوم- شماره ۱۰۱۲ - ۸ صفحه - تک‌شماره ۴۰۰۰ تومان www.partosokhan.ir

شهادت، مزد زحمات و اخلاص کم‌نظیر شهید فخری‌زاده بود

صفحه ۳

دکتر فنایی مطرح کرد؛

ما و آن استاد سفر کرده

۵

آیت‌الله فیاضی:

حضرت آیت‌ا... مصباح مصداق کاملی از اخلاص و عبودیت بود

۲

چیزی جز یک املت ساده نبود! ۸

راهی برای رهایی از تنهایی! ۶

شرکتی که خشم غربی‌ها را برانگیخت! ۸

اثر انگشت دشمن را ببینید! ۶

نکند با «خون» این‌ها «خان» شوند! ۶

آتش به اختیار روی سیم‌های خاردار!

صفحه ۲

متن بیانات منتشرنشده امام خامنه‌ای طی حضور در منزل آیت‌الله مصباح یزدی(ره)

صفحه ۴

ضرورت پاسداری بزرگان حوزه علمیه از کیان اسلامی و ولایت فقیه

صفحه ۲

عضو هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی:

دولت با سر و صدا می‌خواهد کارنامه خالی‌اش را پر کند!

صفحه ۳

تحلیل‌گر آمریکایی:

فشار حداکثری در قبال ایران، شکست خورده است

صفحه ۲

آمریکا؛ همچنان در رویای سلطه بر جهان

۱

آیا آمریکا در چند سال آینده روی خوش خواهد دید؟

۳

روایت‌هایی از زندگی فرشته‌گونه شاگرد علامه مصباح(ره)

۶

اشتباه ویران کننده در سیاست بازنشستگی

۲

در محضر فرزانگان

برش‌هایی از سبک زندگی حاج شیخ عبدالکریم حائری(ره) مؤسس حوزه علمیه قم

مرحوم حاج شیخ عبدالکریم حائری(ره)، فوق العاده خوش اخلاق و خوش برخورد بودند. ظاهر و باطن او یکی بود و طلاب را دوست می‌داشت و به اهل علم و فضیلت عشق علاقه عمیقی داشت. او در مجلس، صدر و ذیل نمی‌شناخت و همانند سیره حضرت رسول(ص) هر جا که مناسب می‌شمرد می‌نشست.

یکی از اعضاء جامعه مدرسین به نقل از امام خمینی(ره) فرمود: در اراک بر سر جا در مجالس گاه اختلاف می‌شد. مرحوم حائری در زمانی که در اراک تشریف داشتند برای از بین بردن این سنت سیئه هر وقت وارد مجلس می‌شدند هرجا جای خالی می‌دیدند در همان مکان می‌نشستند و با این روش حسنه خود این سنت ناپسند را بهم زدند.

یکی از شاگردان معظم له می‌فرمودند: ایشان هرگز در خوردن غذا به غذاهای لذیذ توجه ننموده و تعمد داشت که غذاهای ساده و بی‌خورشت میل کند.

او از تقوای باطنی سرشار برخوردار بود و بارها می‌فرمودند:« من هرگز برای ریاست و زعامت دست و پا نزده ام» و مسأله زعامت خود را انجام یک تکلیف و امانتی الهی می‌دانست.

امام خمینی(ره) می‌فرماید: بازار شهر اراک از بازارهای طولانی ایران است و منزل آقای حائری در انتهای بازار در انتهای بازار قرار داشت. وقتی که از منزل عازم تدریس می‌شدند عبا را به دست می‌گرفتند و روی دوش نمی‌انداختند(این در حالی بوده که عده ای از بزرگان شهر با اطرافیان و تفنگچی حرکت می‌کردند) و پیاده تا محل درس می‌رفتند. اگر کسی به دنبال ایشان راه می‌افتاد، می‌ایستاد، اگر طرف سوال و نیازی داشت آن را برطرف کرده و خود به تنهائی به راه می‌افتاد.

سیره علمی حضرت زهرا؛ الگوی علم مداری زنان مسلمان جهان

دکتر فائزه سادات عظیم زاده اردبیلی -فاطمه رضوی راد

اشاره: حضرت زهرا(س) الگوی تمامی بشریت حتی ائمه معصوم هستند. ایشان علاوه بر این‌که در ابعاد زندگی خصوصی، سیاسی و.. الگویی جامع هستند، در عرصه‌های علمی نیز اسوه می‌باشند. این بانوی بزرگوار محدثه، دارای مقام عصمت، دروازه علم، از خازنان علم حدیث، از جمع کنندگان احادیث، مرجع پاسخگو به سؤالات مسلمین، مدرس قرآن و معارف الهی هستند، از شاگردان ایشان می‌توان به حضرت زینب(س)، حسنین، فضه خادمه، سلمان و ابوذر و.. اشاره کرد. میزان بسیار بالای تمایل زنان مسلمان به کسب علم، و رشد علمی بانوان به خصوص در دوره اقتدار جامعه و حکومت اسلامی نشانه‌هایی از تأسی و الگو پذیری از این بانوی بزرگوار است.

الگو، واژه‌ای فارسی است و مفهوم سر مشق یا نمونه را القاء می‌کند ظاهراً نزدیک‌ترین واژه به معنای الگو در ادبیات قرآنی «اسوه» است. این کلمه سه مرتبه در ادبیات قرآنی به کاررفته است. معروف‌ترین آن، آیه ۲۱ سوره احزاب در مورد رسول اکرم(س) است، اسوه عبارت از حالتی است که انسان هنگام پیروی از غیر پیدا می‌کند(۱) و قطعاً باید حاصل آگاهی باشد ازپیامبرگرامی اسلام(س) که خود آئینه انسان کامل است، روایت شده که فرمود: سروران زنان عالم چهار تن‌اند: خدیجه بنت خویلد، آسیه بنت مزاحم، مریم بنت عمران، فاطمه بنت محمد(۲) و فاطمه سرور زنان اهل بهشت است(۳) رسول گرامی اسلام(س) فرمود:« امّا دخترم فاطمه، پس او سرور زنان عالم از اولین و آخرین است.(۴) فاطمه(س) نه تنها برای زنان که برای مردان نیز الگویی جامع است. در توقیع مبارکی از امام زمان(عج)، آن حضرت درباره جده اش فرموده است: در حالات و رفتار دختر پیامبر خدا صل الله علیه و آله و سلم برای من سرمشق خوبی وجود دارد(۵). از امام حسن عسگری(ع) نقل شده است که: ما حجت‌های خدا بر خلقیم و فاطمه(س) حجت خدا بر ماست(۶). این بانوی بزرگوارعلاوه بر آن‌که الگویی تمام عیار در عرصه مادری و همسری می‌باشند، نمونه‌ای جامع، از بانویی هستند که حضوری فعال در عرصه‌های سیاسی داشتند و درجریان غضب خلافت و غصب فدک و.... از ولی زمان خود دفاع کرد و توطئه منزوی ساختن امیرالمؤمنین و تغییر روند خلافت مسلمین را تغییر دادند و زمینه را برای جهانی شدن شخصیت امیرالمؤمنین و پذیرش ولایت او را فراهم ساختند. امّا سؤالی که در این‌جا مطرح می‌شود آن است که، آیا زنی که این چنین در عرصه‌های سیاسی و خانوادگی می‌درخشد و باعث رسوا سازی سران سقیفه می‌شود می‌تواند زنی بی‌سواد یا کم سواد باشد؟ شخصیت، ویژگی‌ها و منزلت علمی فردی که به عنوان الگو در دین اسلام(دینی که علم را سلطان و آموزش آن را بر هر زن و مردی فرضیه می‌داند) از او یاد می‌شود چگونه است؟ در یادداشت پیش رو منظور از سیره علمی: شخصیت علمی، منزلت، جایگاه، و منابع علمی حضرت زهرا(س) است.

فاطمه(س) سرچشمه علم و عمل و دانایی است،فاطمه به یک معنی، یعنی او و دوستانش از جهنم گسسته شده‌اند و به دیگر معنی، یعنی(کسی که از جهل و نادانی جداشده) و او نیز مایه گسست جهل و نادانی از مردم است،امام باقر(ع) فرموده: بعد از ولادت فاطمه(س) خداوند به یکی از فرشتگانش دستور داد به پیامبر بگویید نام او را فاطمه بگذارد،حضرت چنین کرد،آن گاه خداوند فرمود: انی فطمتک با العلم.....) از دانش خود به تو نوشاندم.(۷) ایشان تمام علوم و معارف خود را مستقیماً ازپدر بزرگوارشان یا از طریق الهام دریافت می‌کردند، به همین جهت ایشان را محدثه خواندند(۸)علاوه بر الهام فرشتگان،وی در میان امّت اسلامی، تنها زنی بود که دارای مقام عصمت است. یکی از امتیازات بارز دخت گرامی رسول‌الله مقام علمی آن بانوی بزرگوار است،امام صادق(ع) در مورد آیه«مرج البحرین یلتقبان» می‌فرماید:" علی و فاطمه بحران من العلم یلتقیان:لاینبغی احدهما علی صاحبه"(۹) پیامبر اکرم(ص) فرمودند:« خداوند متعال علی(ع) و همسر و فرزندانش را حجّت مردم قرار داده و آنان، دروازه علم و آگاهی در میان امت من هستند، در این حدیث، فاطمه زهرا(س) مانند حضرت علی(ع) و سایر حضرات معصومین، دروازه علم و عامل هدایت مردم شناخته شده‌اند(۱۰) از شرافت فاطمه است که خداوند به هیچ زنی از اولّین و آخرین، علم فاطمه را نداده،چنانچه فرموده:ان الله تعالی أعطی عشره أشیاء لعشره من النساء التوبهٔ الحواء علیهماالسلام زوجه إبراهیم علیه السلام والحفاظ الرحمه زوجه أیوب علیه السلام الحرمه لاسیه زوجه فرعون و الحکمه زلیخا زوجه الیوسف علیه السلام و العقل لبلقیس زوجه سلیمان علیه السلام والصبر لبرحانه أم الموسی علیه السلام الصفوه لمریم عیسی علیه السلام و الرضا لخدیجه زوجه المصطفی علیه‌السلام و العلم لفاطمه زوجه المرتضی علیه السلام و نه این‌که گمان کنی فاطمه علیه السلام درآن نه چیز دیگر سهیم و شریک نیست،بلکه معنی حدیث این است که در این صفت اخیرکه علم باشد مظهریت بیشتر است و هیچ کس به این طریق این بهره را ندارد و اگر نه آن نه چیز دیگر را هم فاطمه به نحو اتم و اکمل داراست.(۱۱) ایشان درعصر جاهلیت خواندن و نوشتن می‌دانستند(۱۲) و به امور گذشته، حال و آینده دانا بودند(۱۳).حضرت زهرا(س) از خازنان علم حدیث بودند و از احادیثی که از ایشان روایت شده می‌توان به احادیثی در مورد حرمت مسکرات، عدم حرمت خوردن گوشت قربانی، سیره رسول خدا در ورود به مجلس، حرمت استهزاء و بخل، و استجابت دعا در عصر جمعه و سرنوشت فرزندان و ذریه آن بانوی بزرگوار اشاره کرد(۱۴) حضرت زهرا(س) از معلمان قرآن و صاحب جلسات زیادی بودند؛ جلسات آموزشی و تفسیر قرآن آن حضرت، به گونه‌ای بود که زنان و مردان، به صورت جداگانه از آن بهره مند می‌شدند، و از علوم غیبی که مخصوص خاندان اهل بیت عصمت بود، بهره‌ها می‌جستند. از شاگردان برجسته ایشان می‌توان به حضرت زینب(س) اشاره کرد که در پنج سالگی، راوی خطبه فدکیه است و حسنین که آن چه را در مکتب پیامبر می‌آموختند، در نزد مادر تثبیت می‌کردند و سلمان، ابوذر، مقداد، جابر عبدالله انصاری که به صورت‌های مختلف از علم ایشان استفاده کردند(۱۵). و فضه خادمه که تحت تعالیم ایشان، بیست سال تنها با قرآن سخن می‌گفت(۱۶). حضرت زهرا (س) مرجع پاسخگوی سؤالات مسلمین بودند، زنان امت اسلامی برای حل مشکلات و سؤالات خویش به فاطمه زهرا(س) مراجعه کرده و پاسخ لازم را می‌گرفتند. حتی در احادیث زیادی داریم که علاوه بر زنان، مردها نیز به طور مستقیم و یا از طریق همسرانشان از آن حضرت سوالاتی نموده و احکام الهی را یاد می‌گرفتند(۱۷). فاطمه (س) اهل ذکر است که مردم آن چه نمی‌دانند باید از آن بپرسند اهل سنت از ابن عباس نقل کرده‌اند که منظور از آیه مبارکه(فاسألواأهل الذکر) آن چه را نمی‌دانید از اهل ذکر بپرسید،محمّد،علی،فاطمه،حسن و حسین اهل ذکر هستند . البته اوج سیره و رفتارهای علمی ایشان احتجاج با سران سقیفه و خطبه فدکیه است، ایشان در خطبه فدکیه به مباحث علمی – معرفتی چون فلسفه احکام روزه و نماز و خمس و عدالت، امامت و...پرداختند و خطبه ایشان در جریان غصب فدک نشان دهنده استدلال‌های علمی محکم ایشان در موضع ارث و شهادت توحید و... است. بالا رفتن میزان رشد و تمایل زنان مسلمان به علم و حضورفعال در صحنه‌های علمی و رشد جریانات علمی بین زنان مسلمان به خصوص در شرایط استقرار جامعه اسلامی می‌تواند نشانه‌هایی ازتأسی به این بانوی بزرگوار باشد.

پی نوشت:

۱- راغب اصفهانی، حسین بن محمد، ۱۳۸۸، مفردات ألفاظ القرآن، ترجمه مصطفی رحیمی نیا، تهران نشر سبحان ، (ص) ۷۶.
۲- ابن ابی الحدید معتزلی، عبدالحمید؛ شرح نهج البلاغه؛ ج ۱۰، ص۲۶۵
۳- عده‌ای از علماء، ۱۳۹۶، مجموعه نفیسه فی تاریخ الائمه سلام الله علیهم، قم، ص۱۷۷
۴- بابویه قمی(شیخ صدوق) محمد بن علی، ۱۳۷۶، الأمالی ، تهران نشر معارف اسلامی، ص۱۱۳
۵- محمد بن حسن طوسی،۱۳۸۹، الغیبه، تهران، ص۲۸۶
۶- بحرانی اصفهانی، عبدالله، عوالم العلوم و المعارف و الأحوال من الآیات و الأخبار والأقوال؛ ج ۱۱، ص۷
۷- نجفی، محمد جواد، ۱۳۷۷، - زندگانی حضرت زهرا–ترجمه جلد ۴۳ بحارالانوار محمد باقر مجلسی، تهران، نشر السلامیه،ص۱۳
۸– علامه قزوینی، سید محمد کاظم، ۱۳۸۶، فاطمه زهرا سلام الله علیها از ولادت تا شهادت، چاپ هشتم، قم، نشر مرتضی، ص۷۳
۹- شیخ صدوق، بی‌تا، خصال، تهران، جامعه مدرسین ج۱ – ص۶۵
۱۰- حسکانی حنفی،۱۴۱۱، شواهد التنزیل، مؤسسه الطبع و النشر التابعه الوزاره الثقافه و الارشاد السلامیه، ج۱، ص۵۸
۱۱- کجوری، آیتا... محمد باقر(واعظ تهرانی)،۱۳۹۱، فاطمه زهرا(س) اینگونه بود(خصائص الفاطمه)، چاپ اول، نشر مریم مقدس، ص۸۲۲
۱۲- ابوعلم، توفیق، فاطمه زهرا، ۱۳۷۴، ترجمه علی اکبر صادقی چاپ هفتم، تهران، چاپخانه سپهر، ص۱۱۱
۱۳- نجفی، محمد جواد، ۱۳۷۷، - زندگانی حضرت زهرا–ترجمه جلد ۴۳ بحارالانوار محمد باقر مجلسی، تهران، نشر السلامیه،ص۱۳
۱۴- ابوعلم، توفیق، فاطمه زهرا، ۱۳۷۴، ترجمه علی اکبر صادقی چاپ هفتم، تهران، چاپخانه سپهر، ص ۱۱۰-۱۱۳
۱۵- بابازاده، علی اکبر، ۱۳۸۰، تحلیل سیره فاطمه زهرا، تهران، چاپ اول،نشر محدث، ص ۱۸۱-۱۸۳
۱۶ نجفی، محمد جواد، ۱۳۷۷، - زندگانی حضرت زهرا–ترجمه جلد ۴۳ بحارالانوار محمد باقر مجلسی، تهران، نشر السلامیه، ج ۴۳ ص ۸۵۱۲
۱۷- محلاتی، ذبیح الله، ۱۳۹۶، فرازهایی از زندگانی حضرت فاطمه زهرا و زینب کبری، تهران، دارالکتب السلامیه، ج۲ ص۱۳۱

در محضر قرآن

وَلَنْ يجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً؛ و خداوند هیچ گاه برای کافران نسبت به اهل ایمان راه تسلط باز نخواهد نمود.(نساء/ ۱۴۱)

نکته‌ها و پیام ها:

- فقها در مسائل مختلف فقهی، برای اثبات عدم تسلّط کفّار بر مؤمنان، به جمله‌ی «لَنْ يجْعَلَ اللَّه» استناد می‌کنند. البتّه رفت و آمد و کسب اطلاع و آموزش دیدن و تبادل فرهنگی و اقتصادی، اگر سبب سلطه کفّار و ذلّت مؤمنان نباشد مانعی ندارد. چون در روایات می‌خوانیم: آموزش ببینید، گرچه به قیمت مسافرت به کشور چین باشد. و یا پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: هر کافر اسیری، ده مسلمان را آموزش دهد او را آزاد می‌کنم. و در زمان معصومین علیهم السلام معاملات میان مسلمانان و دیگران انجام می‌شده است.

- مؤمنان، حقّ پذیرفتن سلطه کافران را ندارند، و سلطه‌پذیریِ نشانه نداشتن ایمان واقعی است. «لَنْ يجْعَلَ اللَّه لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً».

- باید کاری کرد که کفّار از سلطه بر مؤمنان برای همیشه مأیوس باشند. لَنْ يجْعَلَ اللَّه...

- هر طرح، عهد نامه، رفت و آمد و قراردادی که راه نفوذ کفّار بر مسلمانان را باز کند حرام است. پس مسلمانان باید در تمام جهات سیاسی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی از استقلال کامل برخوردار باشند. لَنْ يجْعَلَ اللَّه لِلْكَافِرِينَ...

برگی از نهج البلاغه

دلت را با حکمت نورانی نما!

پسرم! تو را سفارش می کنم به تقوای الهی، و ملازمت امرش، و آباد کردن دل به یادش، و چنگ زدن به ریسمانش، و کدام رشته محکم تر از رشته بین تو و خداوند است اگر به آن چنگ زنی. دلت را با موعظه زنده کن، و با بی رغبتی به دنیا بمیران، آن را با یقین قوی کن و با حکمت نورانی نما، و با یاد مرگ فروتن و خوار کن، و به اقرار به فانی شدن همه چیز وادار، و به فجایع دنیا بینا گردان، و از صولت روزگار، و قبح دگرگونی شبها و روزها بر حذر دار، اخبار گذشتگان را به او ارائه کن، آنچه را بر سر پیشینیان آمد به یادش آور.

نامه ۳۱ نهج البلاغه